

Nr 166.

Av herr **Ström m. fl.**, angående revision av gällande bestämmelser om ersättning åt sjöfolk vid förlust av effekter vid fartygs förolyckande.

Enligt sjömanslagens paragraf 41 äro svenska sjömän berättigade att erhålla ersättning av redaren för förlust av effekter vid fartygs förolyckande enligt grunder som Kungl. Maj:t skall fastställa. Dessa grunder äro fastställda i en Kungl. Maj:ts kungörelse av den 22 december 1922 angående ersättning åt sjöfolk för förlust av effekter vid fartygs förolyckande. Följande bestämmelser gälla:

	Å fartyg nyttjat	
	i fart inom svenskt territorium, i Öresund och å Kristianafjorden intill Laurvig	i annan fart
	Kronor	Kronor
<i>A. Anställda, som bo ombord:</i>		
a) Befälhavare	800:—	1 200:—
» å pråm	200:—	375:—
b) Förste styrman eller förste maskinist, såvida ytterligare minst en styrman respektive en maskinist skall finnas ombord anställd	450:—	675:—
c) Annan styrman eller därmed likställ, annan maskinist, stewart	350:—	525:—
d) Konstapel, båtsman, radiotelegrafist	275:—	375:—
e) Annan av däcksmanskapet	200:—	300:—
f) Annan	150:—	225:—
<i>B. Anställda som ej bo ombord:</i>		
a) Befälhavare		Kronor 150:—
b) Annan		» 75:—.

De fel, som vidlåda denna förordning, äro att ersättning utgår endast vid totalförlisning och att ersättningsbeloppen äro felaktigt avvägda. Beträffande förordningens tillämpning så torde det vara klart att sjöfolket gör ekonomiska förluster även vid sådana förlisningar som icke äro totala. Det har hänt, att fartyg gått till botten, men blivit upptagna igen. Besättningen har vid sådana tillfällen fått sina kläder igen, och redaren har varit utan ersättningsskyldighet. I bästa fall har ersättning utbetalts för någon tillhörighet, som kommit bort, men i de flesta sådana fall ha rederierna, med stöd av förordningens bestämmelser, vägrat ersätta klara fall av effekternas förlust eller förstöring. Kläder som varit i saltvatten äro, som torde vara

känt, icke mycket värda sedan de blivit iordningställda. Skor, väskor och andra lädervaror, som icke äro särskilt behandlade för att motstå saltvattnets verkningar, äro i regel förstörda när sjömannen efter 14 dagars tid får igen sina tillhörigheter, sedan fartyget lyfts upp till vattenytan. Det är således liten glädje för denne, att han får igen kläderna vid fartygets bärgning. Detta så mycket mindre, som förordningen icke ens ålägger fartygets redare att betala iordningställandet av dessa, utan därmed förenade kostnader få stå för sjömannens egen räkning.

Det andra felet som vidlåder förordningen är, att ersättningarna äro för små. Enligt vår mening böra de vara lika höga för anställd å fartyg i trafik inom svenskt territorium, i Öresund och å Kristianiafjorden som i *annan fart*, eller för befälhavare 1 200 kronor, förste styrman, maskinist etc. 675, och för de övriga grupperna bör den höjas så att ersättningen utgår i all fart med följande belopp: Annan styrman etc. 600, konstapel, båtsman 500, däcksmanskap 450 och eldare 350. Beträffande befälhavare å pråm bör ersättningen utgå med 500 kronor.

Motiveringen för den nu gällande förordningen, vad det gäller ersättningens storlek och skillnaden mellan de två olika farterna, lär vara, att den sjöman som är anställd å närtrafiksfartyg har ansetts komma mera i kontakt med sitt hem, genom fartygets täta resor, och på grund därav ha en stor del av sina tillhörigheter, såsom bättre kostymer o. s. v. förvarade i hemmet, då däremot den i annan fart seglande sjömannen är nödsakad att ha sådana tillhörigheter med sig, på grund av fartygets längre resor och bortovaro från hemlandet. Det är emellertid klart, att den sjöman, som trafikerar det kallare klimatet, har större behov av varma och följaktligen dyrbarare kläder. På senhösten, vintern och den tidiga våren äro förlisningarna mest omfattande. Då torde det vara klart att det är stora klädesvärden som gå förlorade vid en förlisning. Det gäller ofta allt vad en sjöman äger. Vi skola till slut anföra ett par exempel, som visa hur förordningen verkat.

I februari 1933 förliste ångarna »Tom» och »Haneström», under hårt väder. Besättningarna fick gå i båtarna och hann icke få med sig sina tillhörigheter. När fartygen några dagar senare bärgades instuvades kläderna våta i sjösäckarna. En del persedlar hade förkommit och sedan de forslats iland för att transporteras till järnvägsstationen, kom det bort ytterligare en del persedlar. De enskilda besättningsmännen hade icke möjlighet att närvara vid omhändertagandet av effekterna. De hade således förlorat sina tillhörigheter, t. o. m. under transporten från stranden till järnvägsstationen, och kunde trots detta enligt förordningen icke få någon ersättning.

För »Haneströms» vidkommande erhöilo besättningsmännen emellertid en liten ersättning för rengöring och tvätt av tillhörigheterna, men »Toms» besättning erhöilo ingenting och för dem återstår ännu i dag ett ersättningskrav på 1 321 kronor för effekter, som icke tillrättakommit för de enskilda

sjömännen. Ett krav, som dessa ej kunna ens på rättslig väg hävda därför att förordningen icke är tillämplig.

Att ersättningarna äro för låga framgår rätt klart av de uppställningar över klädespersedlar som manskapet gjort vid sådana olyckor, där det ena rederiet gjort det andra ansvarigt för olyckan och därför framfört skadeståndskrav. Rederierna ha i dessa fall betalt ut ersättning efter förordningen, och i krav mot det felande rederiet begärt ersättning för de belopp besättningsmännen taxerat sina tillhörigheter till. Vi kunna anföra ett exempel från insjöfarten. nämligen ångaren »Vadstenas» förlisning i Vänern 1933 på våren. De ombord anställda besättningsmännen hade i fordran för förlorade effekter mellan 386—532 kronor per man. Det lägsta beloppet var eldarens. Målet mot det felande fartygets rederi pågår ännu. I den mån besättningsmännen icke erhöilo annat arbete och inkomster för att köpa kläder fingo de kläda sig efter 150—200 kronors ersättningen.

Uppenbarligen föreligger här en upprörande orättvisa mot dessa som råka ut för en sådan olycka. De borde icke straffas, om de kunna rädda livet, både med arbetslöshet och med förlust av kläderna, det enda som många av dem har. Under hänvisning till det ovan anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att denna kungörelse av den 22 december 1922 angående ersättning åt sjöfolk vid förlust av effekter vid fartygs förolyckande ändras så att beloppen höjas enligt ovanstående och att ersättningen utgår även, när det icke är fråga om totalförlisning, samt när kläderna förstörts eller bortkommit vid delförlisning.

Stockholm den 17 januari 1936.

Albin Ström.

Karl Kilbom.

Torsten Henrikson.

Aug. Spångberg.

Nils Flyg.

Arvid Olsson.

Viktor Herou.

Verner Karlsson.